

Het Nieuwsblad

“Wij laten nog altijd veel mensen aan hun lot over”

INTERVIEW - Dokter Marc Cosyns

Gent – 18 januari 2017

door Annelies Rutten,
foto frederiek vande velde

Marc Cosyns: “Er is nood aan dokterspraktijken waar men het strikt medische overstijgt. Als je dat niet meeneemt in je zorgmodel, ben je niet goed bezig.”

Wat zou het geven als drie grote humanisten – Thomas More, Desiderius Erasmus en Pieter Gillis – 500 jaar na hun dood hun licht laten schijnen over de wereld van vandaag? Marc Cosyns, arts in het Wijkgezondheidscentrum Watersportbaan en in de jaren 90 een van de grote voortrekkers van euthanasie, doet het in zijn nieuwste boek *More*. “Ze zouden zich verbazen, denk ik. En ook zeggen: *Loopt er nog zo veel scheef?*”

Drie 16de-eeuwse humanisten tot leven wekken, hoe komt u erop?

“Vorig jaar was het precies vijfhonderd jaar geleden dat Thomas More *Utopia* schreef. Ik las het boek en ontdekte dat More zeer begaan was met de thema’s die ook mij bezighouden: gevangenis, internering, dood. Ik vroeg me af: die grote denkers in onze context, wat zou dat geven?”

U situeert de samenkomst in Villa Voortman, het ontmoetingshuis voor mensen met psychische, justitiële en verslavingsproblemen. Waarom?

“Dat centrum ligt me na aan het hart. In ons wijkgezondheidscentrum zien we dertig procent mensen met dubbeldiagnose: mensen die in de criminaliteit belanden door verslaving of psychiatrische problemen. Thomas More had een duidelijke visie. Waarom plegen mensen misdaden? Omdat ze niets hebben. Geef iedereen iets en de nood verdwijnt. Hij had het 500 jaar geleden ook al over zinvolle tijdsbesteding. Probeer die mensen te motiveren om creatief te zijn of iets te doen voor de gemeenschap. Dat zijn principes die Villa Voortman toepast.”

Schreef u het boek vanuit wat u meemaakt als arts?

“Ja. We laten nog altijd veel mensen aan hun lot over. Doordat er geen echte opvang is, behalve de gevangenis of de psychiatrie, raken de patiënten met dubbeldiagnose niet vooruit. Ze plegen lichte feiten, zitten twee, drie maanden vast en hervallen zodra ze buitenkomen. Er wordt gelukkig steeds meer gedaan. Maar we moeten aan de alarmbel blijven trekken.”

In ‘Utopia’ zoekt men oplossingen. Koos u uit idealisme voor een wijkgezondheidscentrum?

“Ik kom oorspronkelijk uit een groepspraktijk. Omdat de wijk steeds meer een probleemwijk was geworden, zijn we zes jaar geleden naar een wijkgezondheidscentrum geëvolueerd. Steeds meer oorspronkelijke bewoners zijn verdwenen uit de flats. Er kwamen meer mensen in probleemsituaties. Dat was niet voorbereid. Als wijkgezondheidscentrum werken wij ook preventief. We zijn met een tuintje gestart, we organiseren soepmaaltijden, we brengen mensen samen.”

Minister De Block (Open VLD) bevriest het aantal wijkgezondheidscentra. Maakt dat u kwaad?

“Niet kwaad, wel verontwaardigd. De helft van de gezondheidsklachten is psychisch of sociaal gerelateerd. De manier waarop je woont en samenwoont, heeft een enorme impact op je gezondheid. Er is nood aan dokterspraktijken waar men het strikt medische overstijgt. Als je dat niet meeneemt in je zorgmodel, ben je niet goed bezig.”

U laat More en Erasmus ook van gedachten wisselen over euthanasie en sterven. Thema’s die u nog steeds beroeren?

“Uiteraard. Ik was verbaasd om te lezen dat in *Utopia* al euthanasie werd toegepast. More hield een pleidooi voor ‘nabijheid in het sterven’, vandaag goede palliatieve zorg. Maar dat werd níét tegenover euthanasie gesteld. Geestelijken en geleerden konden beslissen: *Jij hoeft niet meer te lijden om je hemel te verdienen*. Dat is opmerkelijk. De strijd voor euthanasie is bij ons gevoerd, gelukkig, maar vaak is het nog een of/of-verhaal.”

Wat vindt u, gaan we intussen beter om met sterven en de dood?

“Er is een grote evolutie geweest. Er is steeds minder therapeutische hardnekkigheid. Als genezen geen optie is, begeleiden we mensen in het sterven. Wat me wel opvalt: mensen worstelen meer met zingeving. Vroeger ‘ging je naar de hemel’. Nu zijn er veel vragen. *Waarom moet ik sterven? Hoe zal ik afscheid nemen?* Dat kan enorm veel pijn geven. De medische wereld moet er aandacht voor hebben.”

Uw boek schommelt tussen hoop en wanhoop. Met een nadruk op het laatste, vind ik.

“Ik denk dat de humanisten zich zouden verbazen over de wereld vandaag. Maar ook dat ze zouden zeggen: loopt er nog zo veel scheef? Dat is zo mooi aan het lezen van *Utopia*. Het daagt je uit om te kijken: hoe sta ik in de wereld? En kan ik misschien iets veranderen?”

Marc Cosyns: “De manier waarop je woont en samenleeft met anderen, heeft een enorme impact op je gezondheid”

‘More’ (17,50 euro) is uitgegeven bij Vrijdag en verkrijgbaar in elke boekhandel. De opbrengst gaat integraal naar Villa Voortman.